

OSIYO
TEKNOLOGIYALAR
UNIVERSITETI

IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№6-MAXSUS SON

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 153 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-iyunda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Yashil iqtisodiyotning mamlakat makroiqtisodiy ko'rsatkichlariga ta'siri.....	10
Raxmonov Lochin To'xtamishovich	
Orol dengizi mintaqasida cho'llanishni bartaraf etishning barqaror usuli: tabiiy ofat turizmi platformasidan foydalanish.....	14
Axunjonov Umidjon Mahamadumarovich	
Specific tasks of effective information and communication technologies management in the digital economy.....	23
Saatova Lolakhon Ergashevna	
Chuqur o'rganishga asoslangan moliyaviy firibgarlikni aniqlash uchun yondashuvlar.....	27
Normamatov Xayriddin Mengniyevich	
AI va big data yordamida sanoat korxonalarida moliyaviy monitoring va budget nazoratini avtomatlashtirish.....	37
To'qliyev Abdirauf Bahodir o'g'li	
Yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsiyalarning ro'li.....	44
Ismatov Zokir Xuvaytovich	
Tijorat banklari moliyaviy boshqarish tizimi samaradorligini takomillashtirish strategiyasi.....	48
Kadirov Lutfullo Xalimovich, Elboboyev Hamid Fozil O'g'li	
Ta'lim jarayonini 3d texnologiyalar asosida tashkil qilish va rivojlantirish bosqichlari.....	52
Xushbaqov Eshpo'lat Alisherovich, Axmedova Asal Azimjon qizi	
Biosignallarni qayta ishlashda su'niy intellektga asoslangan bashoratlash	57
Qarshiyeva Jamila Yashnar qizi	
Shamol dvigatellaridan qurg'oqchil hududlarda foydalanish.....	60
Samadiy Khusrav Abdulalimzoda	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida multimedial ta'lim jarayonini tashkil etish imkoniyatlari	65
Sodiqova Umida Uchqun qizi	
Совершенствование и внедрение в практику методики когнитивного моделирования, направленной на решение педагогических задач учащихся с помощью современных информационных технологий (ИИ, VR, тренажеры, интеллектуальные системы)	72
Турсунова Севара Юсуф кизи	
Yashil iqtisodiyot va uni barqaror rivojlantirish	78
Anvarjon Barnoyev	
Modern Mechanisms for Improving the Quality of Financial Control	81
Umirzoq Rakhmonov	
Zamonaviy o'qitish strategiyasi va metodlari: dasturlashni o'rganish uchun muhitlar	83
Mamatova Shirin Faxriyevna, Normamatov Xayriddin Mengniyevich	
Raqamli iqtisodiyotning inklyuziv rivojlanishga ta'siri: o'zbekiston misolida.....	92
Saydali Murodullayev	
O'zbekiston universitetlarini barqaror rivojlantirish bo'yicha xalqaro dasturlar va hamkorlik.....	98
Berdiyarova Gulandon Sa'dullayevna	
Образование в цифровую эпоху: возможности модели «перевернутый класс».....	101
Мирзаев Сунмас Амирович	
Pedagogik mahoratni oshirishda sun'iy intellektni texnologiyalarini qo'llash orqali ta'lim jarayonini takomillashtiradigan platforma ishlab chiqish	105
Salomov Shokirjon Jalilovich, Normamatov Xayriddin Mengniyevich	
Algorithms and software for automatic spelling and grammatical editing of uzbek words	114
Daminov Sunatullo Furqat ugli, Eshkarayeva Narkhol G'uzarovna, Boymurodov Farrukh Farkhod ugli	
Innovatsion ta'lim muhitini yaratish orqali ta'lim sifatini oshirish.....	120
Mirzayeva Nilufar Fozilovna	
Kompyuter fanini o'quvchilarning loyihalarni o'qitish jarayonida soft ko'naklarni o'rnatish.....	124
Boboyev Shavkat To'rayevich, Normamatov Xayriddin Mengniyevich	

Kompyuter arxitekturasini o'rganishni takomillashtirishda mobil o'yinli metod dasturlaridan foydalanish.....	135
Muxammadiyeva Nargiza Boxodir qizi, Normamatov Xayriddin Mengniyevich	
Yosh dasturchilarning skratch dasturlash tili ko'nikmalariga elektron ta'lim platformasidan foydalanish bo'yicha dasturlash ko'nikmalariga ta'siri va dasturlashni o'rgatishga munosabat	143
Turdiyeva Umida Elmirzayevna, Normamatov Xayriddin Mengniyevich	

O'ZBEKISTON UNIVERSITETLARINI BARQAROR RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XALQARO DASTURLAR VA HAMKORLIK

Berdiyarova Gulandon Sa'dullayevna

Osiyo texnologiyalar universiteti 1-bosqich magistranti

berdiyarovagulandon@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada Yurtimizdagi yirik o'zgarishlar va ta'lim sohasidagi islohatlar, yangiliklar. O'zbekiston Resublikasi hududidagi universitetlarning integratsiyalashuvi haqidagi ma'lumotlar bayon etiladi.

Kalit so'zlar: Oliy ta'lim islohotlari, Erasmus+ dasturi, Kredit-modul tizimi, Ekspertlar milliy guruhi (HERE), Raqamli transformatsiya, Xalqaro hamkorlik, Barqaror rivojlanish, Akademik mobillik, Sun'iy intellekt, O'zbekiston – 2030 strategiyasi

Abstract: This article presents major changes and reforms in the field of education, news. Information on the integration of universities in the Republic of Uzbekistan is presented.

Key words: Higher education reforms, Erasmus+ program, Credit-module system, National Group of Experts (HERE), Digital transformation, International cooperation, Sustainable development, Academic mobility, Artificial intelligence, Uzbekistan - 2030 strategy.

Аннотация: В данной статье представлены основные изменения и реформы в сфере образования, новости. Представлена информация об интеграции вузов в Республике Узбекистан.

Ключевые слова: Реформы высшего образования, Программа Erasmus+, Кредитно-модульная система, Национальная группа экспертов (HERE), Цифровая трансформация, Международное сотрудничество, Устойчивое развитие, Академическая мобильность, Искусственный интеллект, Стратегия Узбекистан - 2030.

«Universitetlar Barqaror Rivojlanish Maqsadlari sari olg'a siljishning hal qiluvchi omili hisoblanadi. Ular global muammolarni hal qilish va barqarorlikni rivojlantirishga qodir bo'lgan innovatsiyalar va tadqiqot markazlari bo'lib xizmat qiladi. Transformatsion ta'limni rag'batlantirish va kuchli hamkorlikni yo'lga qo'yish orqali oliy o'quv yurtlari kelajak rahbarlariga dadil va jasoratli bo'lishga imkon beradi. Biz sa'y-harakatlarimizni jadallashtirishimiz va barcha sektorlar, shu jumladan, akademik missiyamizga faol hissa qo'shishini ta'minlashimiz kerak.»

António Guterres, BMT Bosh kotibi

Bugungi kunda ta'lim muassasalarimizda o'quv dasturlari ilg'or xorijiy ta'lim dargohlarining ta'lim dasturlari bilan integratsiyalashmoqda. Bunday islohotlar ta'lim muassasalari oldiga xorijiy ta'lim tizimi bilan integratsiya jarayonini kuchaytirish, o'quv dasturlarini xalqaro standartlarga moslashtirish, tajriba almashishning samarador mexanizmlarini ishlab chiqish va joriy qilish vazifalarini qo'yadi¹. Shu maqsadda O'zbekiston "Oliy ta'limni rivojlantirish istiqbollari" ekspertlarining yillik konferensiyasi 2020 yil 15 dekabr kuni Toshkentda bo'lib o'tdi. Konferensiyada Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (OO'MTV), Yevropa Ittifoqining O'zbekistondagi Delegatsiyasi, Erasmus+ Milliy ofisi va Oliy ta'lim Ekspertlar milliy guruhi qatnashdi. Onlayn rejimda bo'lib o'tgan tadbirda O'OMTV, Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi, Innovatsion rivojlanish vazirligi, Davlat test markazi vakillari, tarmoq vazirliklari, oliy o'quv yurtlar xodimlari va professor-o'qituvchilari, Ekspertlar milliy guruhi a'zolari (HERE) ishtirok etishdi. Ekspertlar milliy guruhining faoliyati ushbu sohadagi davlat siyosati va rivojlanish strategiyasiga muvofiq oliy ta'limni modernizatsiya qilishga ko'maklashishga qaratilgan edi. Bolonya

¹ Inom Majidov Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy Universiteti rektori, professor. Xalq so'zi gazetasi 2025

mutaxassislari xalqaro tarmog'iga kiruvchi guruhning asosiy vazifasi respublika oliy ta'lim tizimining rivojlanishi, shuningdek, Bolonya jarayoni doirasida dunyoning 48 mamlakatida oliy ta'lim sohasidagi o'zgarishlar haqida ma'lumot taqdim etishdan iborat edi. O'zbekiston Ekspertlar milliy guruhi a'zolari 2009 yilda Tempus dasturi asosida tuzilgan, guruhning so'nggi tarkibi 2020 yil yanvar oyida OO'MTV taklifiga binoan yangilandi va shunga muvofiq Yevropa Ittifoqining O'zbekistondagi Delegatsiyasi va Bryusseldagi Ta'lim, audiovizual va madaniyat bo'yicha Ijroiya Agentligi (EACEA) tomonidan tasdiqlangan.

O'z navbatida, Tempus va Erasmus+ dasturlari kredit-modul tizimini amalga oshirish uchun O'zbekistondagi oliy o'quv yurtlarida salohiyatni oshirishga katta hissa qo'shdi. Shubha yo'qki, bunday vazifani 2030 yilgacha Oliy ta'limni rivojlantirish konsepsiyasiga kiritish, shuningdek, Tempus, Erasmus Mundus va Erasmus+ dasturlari doirasida respublika universitetlari va Yevropa universitetlari o'rtasidagi 25 yillik hamkorlik tajribasi yordam berdi. Ekspertlar milliy guruhi va Erasmus+ loyihalari ishtirokchilari 2030 yilgacha oliy ta'limni rivojlantirish kontsepsiyasini ishlab chiqishdi. 2020/2021 o'quv yilida respublikaning 35 ta universitetini kredit-modul tizimiga o'tkazish to'g'risida qaror qabul qilinishi munosabati bilan Milliy ekspertlar guruhi Yevropa kredit o'tkazmalari va to'plash tizimi (ECTS) bo'yicha bir qator seminarlar tashkil etishdi.

2020 yil davomida O'zbekiston universitetlarida ECTSga o'tish va rivojlanish samaradorligini oshirish, shuningdek, pandemiya paytida onlayn o'qitish va o'qitishni tashkil etish bo'yicha tajriba va mexanizmlarni almashish bo'yicha 6ta seminar o'tkazildi. Seminarlarda qatnashish uchun yevropalik hamkorlar va ekspertlar taklif qilindi va o'zaro tajriba almashdilar.

Oliy ta'lim sohasida Yevropa Ittifoqi va O'zbekiston hamkorligining 30 yilligiga bag'ishlangan Erasmus+ xalqaro konferensiyasi ishtirokchilari² quyidagilarni muhokama qildilar:

- Mintaqaviy (Markaziy Osiyo) hamkorlikni rag'batlantirish
- Tajriba almashish, innovatsion uslublar, yutuqlar, tendensiyalar va muammolari haqida tushuncha almashish orqali oliy ta'limni rivojlantirish samaradorligini oshirish;
- Oliy ta'limni isloh qilish bo'yicha Milliy ekspertlar jamoalarining (HEREs) 2024- yildagi faoliyatini umumlashtirish. Konferensiya doirasida Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston, Turkmaniston va O'zbekiston HERE milliy jamoalarining taqdimotlari va uchta parallel tadbirlar o'tkazildi: 1) «Erasmus+ doirasida mintaqaviy hamkorlikni mustahkamlash ustuvorligi» mavzusidagi yalpi majlis; 2) «Ilmiy axborotga kirish va nashriyot faoliyati» Yillik Ilmiy-Ta'lim Forumi; 3) Erasmus+ xalqaro kredit mobilligi bo'yicha yillik tadbir «Erasmus+ xalqaro kredit mobilligi: ta'lim va ilmiy tadqiqotlar sifatini oshirishdagi roli». O'zbekiston oliy ta'lim tizimini isloh qilish masalalari bo'yicha ekspertlarning «Oliy ta'lim yo'nalishini rivojlantirish istiqbollari» ilmiy-metodik jurnalining navbatdagi 16-2024(2) sonli nashri taqdimoti e'lon qilindi. Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston, Turkmaniston, O'zbekistonda oliy ta'lim islohotlariga Erasmus+ dasturlarining ta'siri to'g'risida beshta maqola chop etildi.³

Axborot Oliy ta'limni isloh qilish bo'yicha milliy ekspertlar jamoalarining (HEREs) 2024-yil faoliyati natijalari, joriy yilda HERElar uchun tashkil etilgan o'quv seminarlari, shuningdek, 20-dekabrda «TIIAME» Milliy tadqiqot universitetida bo'lib o'tgan Yillik Erasmus+ xalqaro konferensiyasi va 2024-yil 19-dekabrda Toshkent axborot texnologiyalari universitetida bo'lib o'tgan davra suhbatlari asosida ishlab chiqildi⁴. Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston, Turkmaniston va O'zbekiston oliy ta'lim sohasidagi islohotlar bo'yicha ekspertlar milliy jamoalari Erasmus+ dasturi doirasida va undan tashqarida mintaqaviy hamkorlikni rivojlantirish bo'yicha bir qator kompleks tavsiyalarni taqdim etadilar.

Shu maqsadda O'zbekiston Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi (OTFIV) tomonidan ta'lim muassasalari va vazirlik funksiyalari uchun hujjatlarni rasmiylashtirish maqsadida to'rtta ilg'or axborot tizimi muvaffaqiyatli joriy etildi. Bundan tashqari, oltita davlat xizmati yagona interaktiv portalga integratsiyalashtirildi, bu qulaylik va samaradorlikni oshiradi. Yuqori, o'rta maxsus va kasb-hunar ta'limi sohalarida o'qishga kirish va qayta baholash tartiblarini optimallashtirish uchun vazirlik hujjatlarni onlayn ravishda taqdim etish imkonini beradigan oltita axborot tizimini takomillashtirdi. Qat'iy baholash qabul mezonlariga, operatsion standartlarga va barcha tegishli jarayonlarning uzluksiz ishlashiga qat'iy rioya qilishni ta'minladi. Ushbu sa'y-harakatlar OTFIV-ga 2023-yil o'rta yilgi raqamli transformatsiyani baholashda yuqori darajadagi «yashil» reytingni berdi, bu boshqa vazirliklar orasida etakchiligini aks ettiradi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-158-158-sonli Farmoni bilan 2023-yil 11-sentyabrda tasdiqlangan «O'zbekiston – 2030» strategiyasiga muvofiq, «Xalqqa e'tibor va sifatli ta'lim yili» doirasida sezilarli yutuqlarga erishildi. Strategiya shaxslarning imkoniyatlarini kengaytirish, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish, ekologik barqarorlikni rivojlantirish, qonun ustuvorligini ta'minlash va milliy xavfsizlikni ta'minlashga urg'u beradi. Asosiy tashabbuslar quyidagilardir:

- Mustahkamlangan maktab ovqatlanish dasturlari va ixtisoslashgan o'quv kurslari orqali sifatli ta'lim olish imkoniyatini oshirish.

² <https://erasmus.eu/en/publications/442-international-erasmus-conference-perspectives-of-higher-education-development-in-uzbekistan-overview>

³ <https://erasmus.eu/en/publications/440-heres-jurnalining-navbatdagi-16-soni-chop-etildi>

⁴ <https://erasmus.eu/en/publications/445-highlights-from-the-pre-conference-roundtable>

• muhtoj oilalar uchun maqsadli sog'liqni saqlash choralarini va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash xizmatlarini amalga oshirish orqali ijtimoiy-iqtisodiy tafovutlarni bartaraf etish.

• Maxsus imkoniyatlarni kengaytirish dasturlari orqali ijtimoiy jihatdan zaif sharoitlarda ayollarni huquq va imkoniyatlarini kengaytirish.

• Iqtisodiy choralarni kuchaytirish uchun operatsion samaradorlikni ta'minlash va soliq qonunbuzarliklari uchun o'z vaqtida jarimalarni qo'llash orqali boshqaruvni kuchaytirish. Ushbu tashabbuslar, shuningdek, raqamli transformatsiya muammolarini hal qilish va "O'zbekiston – 2030" vizyonining strategik maqsadlarini ilgari surish bilan bir qatorda barqaror rivojlanish, tenglik, ijtimoiy ta'sir va samarali boshqaruvni rag'batlantirish kabi keng maqsadlarga mos keladi. Mintaqaviy oliy ta'lim sohasidagi dolzarb muammolar va ularni hal etishning professional mexanizmlari Sifatli ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirish BMTning Barqaror rivojlanish maqsadlariga (BRM) muvofiq stipendiya dasturlarini kengaytirish, nogiron talabalar uchun inklyuziv infratuzilma va moslashuvchan o'qitish metodologiyalarini ishlab chiqish va kam ta'minlangan mintaqalarda xabardorlikni oshirish uchun maqsadli targ'ibot kampaniyalarini amalga oshirish. Akademiya va sanoat o'rtasidagi tafovutni bartaraf etish Davlat-xususiy sheriklik orqali oliy muhandislik maktablarini tashkil etish, bitiruvchilarni ish bilan ta'minlash uchun sanoat talablariga mos keladigan akademik dasturlarni ishlab chiqish va soha mutaxassislarini o'quv dasturlarini ishlab chiqish va mentorlik tashabbuslariga faol jalb qilish. Oliy ta'limning raqamli transformatsiyasi Ta'lim jarayoni samaradorligini, bilimlarni baholashning xolisligini oshirish, ilg'or axborot texnologiyalariga asoslangan va sun'iy intellekt rivojlanishini hisobga olgan holda bilimlarni har qanday joyda va umr bo'yi o'rganish maqsadida oliy ta'limni raqamlashtirish strategiyasini ishlab chiqish. Tadqiqotlar va xalqaro reytinglarni rivojlantirish Ilg'or ilmiy muassasalarni ishlab chiqish, Scopus va Web of Science tomonidan indekslangan yuqori samarali jurnallarda nashr etishni rag'batlantirish va o'qituvchilar va tadqiqotchilar uchun ilmiy tadqiqotlar, tadqiqot etikasi va nashr etish bo'yicha maxsus mashg'ulotlar o'tkazish. Umr bo'yi ta'lim olish (uzoq yillik ta'lim barcha ta'lim bosqichlarida) va jamiyatga ta'sir ko'rsatish Malakaga asoslangan sertifikatlash dasturlarini taklif qilish, innovatsion markazlar va universitet asosidagi inkubatorlar orqali tadbirkorlikni rag'batlantirish va barqarorlik va sog'liqni saqlash kabi mintaqaviy muammolarni hal qilish uchun jamoatchilik bilan ishlash loyihalarini amalga oshirish uchun maxsus umr bo'yi ta'lim markazlarini tashkil etish. Boshqaruv va yetakchilikni kuchaytirish Akademik yetakchilik lavozimlari uchun shaffof va xizmatga asoslangan saylov jarayonlarini qabul qilish, boshqaruv va strategik rejalashtirishga yo'naltirilgan ixtisoslashgan yetakchilik o'quv dasturlarini taqdim etish va qaror qabul qilish jarayonlarida talabalarning mazmunli ishtiroki mexanizmlarini institutsionalizatsiya qilish. Barqarorlik va yashil amaliyotlarni rag'batlantirish Barqarorlik tamoyillari va ekologik ta'limni akademik o'quv dasturlariga kiritish, suv va chiqindilarni boshqarish tizimlarini aqlli texnologiyalar bilan modernizatsiya qilish va ekologik toza amaliyotlar va uglerod izlarini kamaytirishni himoya qilish uchun o'quv dasturlari va konferensiyalarni tashkil etish. Xalqaro mobillik va hamkorlikni kengaytirish Qo'shma daraja dasturlarini tashkil etish, talabalar va xodimlarning harakatchanligi imkoniyatlarini akademik va kasbiy rivojlanish rejalariga integratsiyalash, Erasmus+ va boshqa mobillik dasturlarida ishtirok etish uchun mablag'larni ko'paytirish maqsadida xalqaro universitetlar bilan hamkorlik aloqalarini kuchaytirish. O'z-o'zini boshqarish orqali talabalarning huquq va imkoniyatlarini kengaytirish Institutsional masalalar bo'yicha qaror qabul qilish vakolatiga ega bo'lgan kuchli talabalar kengashlarini tashkil etish, asosiy boshqaruv qo'mitalariga talabalar vakillarini kiritish va talabalar avtonomiyasi va hisobdorligini rivojlantirish uchun etakchilikni rivojlantirish dasturlarini amalga oshirish. Mintaqaviy ijtimoiy-iqtisodiy muammolarni hal qilish Mintaqaviy tafovutlarni bartaraf etish, mahallilashtirilgan echimlarni yaratish uchun manfaatdor tomonlarni qamrab oladigan seminarlar tashkil etish va ta'lim tashabbuslarini mintaqaviy ijtimoiy iqtisodiy maqsadlar bilan moslashtirish uchun ma'lumotlarga asoslangan strategiyalardan foydalanish uchun Oliy ta'limda salohiyatni oshirish (CBHE) loyihalarini ishlab chiqish va amalga oshirish. Maxsus kurslarni amaliyotga joriy qilish (huquqiy maqomini belgilagan holda) Ilmiy dasturlarning bir qismi sifatida maxsus kurslarning guvohnomalarni rasmiy ravishda tan olish uchun normativ-huquqiy bazani ishlab chiqish, hamkorlikdagi o'rganish va interaktiv kontentni etkazib berishni yaxshilash maqsadida sanoat bilan hamkorlik qilish. Oliy ta'lim integratsiyasini tartibga solish sun'iy intellektning oliy ta'limga integratsiyasini tartibga soluvchi milliy kontsepsiya va qoidalarini ishlab chiqish. Ta'limda generativ AI (GenAI) dan axloqiy va samarali foydalanish uchun milliy me'yorlar (qoidalar) va siyosatlarni yaratish. O'zaro hamkorlik Oliy ta'lim sohasidagi Erasmus+ va boshqa dasturlar doirasida barqaror yechimlarga erishish negizi hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Inom Majidov Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy Universiteti rektori, professor. Xalq so'zi gazetasi 2025
2. <https://erasmus.uz/en/publications/442-international-erasmus-conference-perspectives-of-higher-education-development-in-uzbekistan-overview>
3. <https://erasmus.uz/en/publications/440-heres-jurnalining-navbatdagi-16-soni-chop-etildi>
4. <https://erasmus.uz/en/publications/445-highlights-from-the-pre-conference-roundtable>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 6-maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
